

Participatiestrategie

Warmteprogramma Woerden | Februari 2025

Over dit document

De gemeente Woerden stelt in de komende maanden haar warmteprogramma op. Dit document beschrijft de participatiestrategie die de gemeente hierbij aanhoudt. Participatie is belangrijk voor het warmteprogramma, voor de kwaliteit van de plannen en omdat de plannen ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor belanghebbenden. Deze participatiestrategie beschrijft hoe de gemeente partnerorganisaties, bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden en belangstellenden betreft bij het maken van de plannen.

Dit document is bedoeld voor besluitvorming in het college van burgemeester en wethouders. Het geeft richting aan de activiteiten met belanghebbenden, die gedurende het proces in meer detail worden uitgewerkt. Het beschrijft:

1. De context: het Woerdense participatiebeleid en de kenmerken van het warmteprogramma
2. De mogelijkheden voor participatie
3. De doelgroepen
4. Activiteiten

1. Context

Woerdens participatiebeleid

De gemeente Woerden is al gestart met de lokale warmtetransitie. Deze participatiestrategie bouwt daarom voort op:

- Het Participatiekader van de gemeente Woerden: de strategie is een uitwerking van dit kader voor het warmteprogramma.
- De Participatie- en inspraakverordening: de strategie voldoet aan de regels hieruit.
- Keuzes uit de warmtevisie: de strategie bouwt voort op de keuzes die hierin gemaakt zijn voor het betrekken van bewoners en ondernemers.
- Ervaringen bij voorgaande processen (zoals de Warmtevisie).

Kenmerken van het warmteprogramma

Een aantal kenmerken van het op te stellen warmteprogramma zijn relevant voor de vorm van het participatietraject:

1. De warmtetransitie vraagt acties van iedereen.
2. Het warmteprogramma herijkt de bestaande warmtevisie.
3. Het warmteprogramma is de (beknopte) eerste stap van de wijkgerichte aanpak.
4. Het warmteprogramma is een verplicht programma onder de Omgevingswet.

De warmtetransitie vraagt acties van iedereen

Gemeenten hebben de regierol in de lokale warmtetransitie. Dat is waarom zij een warmteprogramma opstellen. Maar deze transitie vraagt om acties van allerlei mensen en partijen, tot achter de voordeur. Vaak is er samenhang tussen deze acties nodig, zoals voor de overstap op een warmtenet. Gemeenten hebben en krijgen instrumenten om te sturen, maar

deze zijn beperkt. Gebouweigenaren besluiten zelf over de manier waarop zij hun gebouw verwarmen en verduurzamingsmaatregelen die zij treffen. Huurders hebben daarbij (instemmings)rechten.

Bewoners, ondernemers en organisaties zijn in de warmtetransitie dus niet alleen omwonenden en belanghebbenden, maar eigenaren en gebruikers die zelfstandig besluiten nemen. Voor het goede verloop van de warmtetransitie is het daarom belangrijk dat de plannen rekening houden met hun behoeften en handelingsperspectief.

Het warmteprogramma herijkt de bestaande warmtevisie

De warmtetransitie is al gestart in Woerden. De gemeente heeft in de Warmtevisie van 2021 haar uitgangspunten vastgesteld en de activiteiten voor de eerste jaren. Het warmteprogramma actualiseert de warmtevisie, en bouwt daarbij waar mogelijk voort op de al gemaakte keuzes.

De gemeente is bezig met de uitvoering van de Warmtevisie. Een van de trajecten die hieruit voortkomen, is de verkenning naar de mogelijkheden voor een warmtenet in Molenvliet. Hierbij vindt ook participatie plaats. De focus van het warmteprogramma ligt op toekomstige activiteiten. Voor de lopende verkenning in Molenvliet biedt het zoveel mogelijk ruimte.

Het warmteprogramma is de (beknpte) eerste stap van de wijkgerichte aanpak

De warmtetransitie is een langjarig proces. Dat betekent dat je als gemeente deze hele periode in meer of mindere mate diverse belanghebbenden betreft. De route richting een aardgasvrije wijk neemt jaren in beslag, en loopt in principe als volgt:

1. Warmteprogramma: de gemeentebrede uitgangspunten en plannen voor de komende tien jaar. De gemeente stelt iedere vijf jaar een nieuw warmteprogramma vast.
2. Uitvoeringsplan per wijk/gebied: voor gebieden waar in het warmteprogramma een gebiedsaanpak is voorzien, concretiseert de gemeente deze in een uitvoeringsplan per wijk/gebied. Dit uitvoeringsplan beschrijft hoe het gebied duurzamer of aardgasvrij verwarmd kan worden, wat de gemeente en partners gaan doen om dit voor elkaar te krijgen en wat dit betekent voor en vraagt van bewoners en ondernemers. De gemeente kan gelijk beginnen met het uitwerken van zo'n uitvoeringsplan, maar kan ook beginnen met (beperkte) verkenningen of onderzoeken.
3. Wijziging omgevingsplan: als de gemeente de aanwijsbevoegdheid in wil zetten – wil besluiten dat de levering van aardgas op termijn stopt en iedereen dus van het gas af moet – vraagt dit een wijziging van het omgevingsplan. Om dit te doen, moet de gemeente onderbouwen dat de overgang haalbaar en betaalbaar is. De gemeente onderzoekt dit tijdens het uitwerken van het uitvoeringsplan.
4. Uitvoering: de plannen worden uitgevoerd en gebouwen worden verduurzaamd en/of gaan van het aardgas af. Als de gemeente de aanwijsbevoegdheid inzet, duurt deze periode minimaal acht jaar.

Het eventueel inzetten van de aanwijsbevoegdheid (stap 3) is een ingrijpend besluit. Het warmteprogramma legt hier de basis voor, maar het besluit wordt hier nog niet genomen. De gemeente legt in het warmteprogramma vast in welke gebieden ze het *voornemen* heeft om in de komende jaren de aanwijsbevoegdheid in te zetten. Als de gemeente dit voornemen niet heeft uitgesproken voor een gebied, kan ze hier niet de aanwijsbevoegdheid inzetten. Als de gemeente dit voornemen wel uitspreekt, kan ze hier nog steeds van afzien, bijvoorbeeld als de gekozen warmtetechniek in de vervolgstappen niet haalbaar blijkt.

Het warmteprogramma zet de toon voor de volgende stappen, door te besluiten waar de gemeente hier in de komende jaren mee aan de slag gaat en wat hierbij de uitgangspunten zijn. Tegelijkertijd is het warmteprogramma een zelfbindend programma (er zijn geen rechtsgevolgen voor anderen). De gemeente Woerden kiest voor een beknopt warmteprogramma. Dat betekent dat het warmteprogramma bepaalt waar de gemeente de haalbaarheid van een gebiedsaanpak gaat onderzoeken en hoe deze aanpak er op hoofdlijnen uitziet, inclusief of de inzet van de aanwijsbevoegdheid een optie is of niet. De verdere uitwerking vindt plaats in uitvoeringsplannen per buurt, wijk of dorpskern. Op deze manier is er meer ruimte voor maatwerk bij de uitvoeringsplannen. Dit komt de participatie ten goede, omdat deze zo dichterbij de bewoner kan plaatsvinden.

Het warmteprogramma is een verplicht programma onder de Omgevingswet

Voor het opstellen en vaststellen van verplichte programma's gelden vanuit de Omgevingswet eisen. Deze zijn:

1. Het hebben van participatiebeleid. Dit vormt de basis voor de participatie bij het warmteprogramma. In Woerden is dit het 'Participatiekader' en de 'Participatie- en inspraakverordening Gemeente Woerden'.
2. Een motiveringsplicht. Bij het vaststellen van het warmteprogramma moet worden gemotiveerd hoe bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden zijn betrokken en wat er is gedaan met hun input.
3. Besluitvorming via de uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Deze omvat onder meer een periode van zes weken waarin het warmteprogramma ter inzage wordt gelegd.

2. Mogelijkheden voor participatie

Het hierboven beschreven participatiebeleid en de kenmerken van het warmteprogramma geven richting aan de participatiestrategie voor het warmteprogramma. Daarbij volgen we het Participatiekader, de [toolbox](#) die daarbij hoort en de Participatie- en inspraakverordening Gemeente Woerden.

Binnen het warmteprogramma is participatie wettelijk verplicht. Die wettelijke verplichtingen volgen we in elk geval. De beslissingen die binnen het warmteprogramma genomen worden blijven echter wel vallen binnen de gemeente en worden niet aan andere partijen overgelaten. Participatieniveau 'meebeslissen' is daarmee niet aan de orde. 'Meepraten' en 'samenwerken' zijn wel aan de orde bij het opstellen van het warmteprogramma. Samenwerken gebeurt met partijen waarmee de gemeente samen een gebiedsaanpak op wil starten, meepraten met andere doelgroepen.

De gemeente stelt een beknopt warmteprogramma op, zodat veel keuzes daarna – met participatie op buurtniveau – gemaakt kunnen worden. Het participatietraject voor het warmteprogramma is daarmee redelijk beperkt. Er is veel maatschappelijke aandacht voor de warmtetransitie en er is bij een deel van de bevolking ook weerstand tegen, maar de impact van de keuzes die nu gemaakt worden is nog beperkt.

We vragen deelnemers op het participatieniveau 'meepraten' om mee te praten over de **uitgangspunten** van het warmteprogramma. Voorbeelden van deze uitgangspunten zijn:

1. De doelen die de gemeente in de warmtetransitie nastreeft (binnen het bestaande beleid).

2. De manier waarop de gemeente afweegt wat geschikte buurten zijn om te starten met het uitwerken van een gebiedsaanpak.
3. De manier waarop de gemeente in deze buurten toe gaat werken naar een uitvoeringsplan en eventueel de inzet van de aanwijsbevoegdheid.

De gemeente vertaalt deze uitgangspunten zelf door naar het warmteprogramma. Hiervoor zijn verschillende redenen:

- De gemeente is verantwoordelijk voor goed beleid. Dit hangt af van de uitgangspunten, maar in het geval van het warmteprogramma ook bijvoorbeeld van de technische mogelijkheden voor warmtetechnieken en de uitvoeringscapaciteit van de gemeente. De gemeente weegt deze integraal af.
- We verwachten dat de deelnemers aan het participatietraject beperkt representatief zullen zijn voor heel Woerden en hebben niet de middelen om de representativiteit te borgen. We willen daarom met name bij de buurtvolgorde (punt 2) voorkomen dat buurten wel of niet worden uitgekozen voor een gebiedsaanpak omdat een beperkte groep bewoners zich daar voor of tegen uitspreekt terwijl een veel grotere groep ongehoord blijft.

Deelnemers op het participatieniveau ‘samenwerken’ kunnen daarnaast ook **informatie** hebben die van belang is voor de inhoud van het warmteprogramma. Voorbeelden zijn onderhouds- en beheerplanningen die kansen laten zien voor een gebiedsaanpak in een specifieke buurt. Deze informatie kan invloed hebben op de afwegingen die de gemeente maakt.

3. Doelgroepen

Voor het warmteprogramma onderscheiden we de volgende doelgroepen:

1. Bewoners: individuele bewoners van de gemeente Woerden.
2. Ondernemers: individuele ondernemers in Woerden. Vertegenwoordigd door de ondernemersverenigingen en Ondernemerskring Woerden.
3. Regionale partners: regionale organisaties met een eigen opgave of doelen in de warmtetransitie. De provincie Utrecht, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, netbeheerder Stedin en woningcorporatie Cazas Wonen.
4. Lokale partners: lokale organisaties met doelen in de warmtetransitie of die samenwerken met de gemeente om bewoners en ondernemers goed te betrekken. Onder meer Woerden Energie, Duurzaam Woerden, Warm Kamerik en de wijk- en dorpsplatforms.

De lijst lokale partners is niet uitputtend bedoeld. Bewoners of ondernemers kunnen partner worden als ze iets collectiefs op willen zetten in de warmtetransitie of actiever mee willen denken met de gemeente. De gemeente betreft ze dan in de toekomst op die manier.

Voor het opstellen van het warmteprogramma voorzien we de volgende participatie per doelgroep:

DOELGROEP	PARTICIPATIENIVEAUS	HOOFDDOEL
BEWONERS	Meepraten	Zorgvuldige besluiten, vertrouwen
ONDERNEMERS	Meepraten	Zorgvuldige besluiten, vertrouwen

REGIONALE PARTNERS	Samenwerken, meepraten	Betere plannen, zorgvuldige besluiten
LOKALE PARTNERS	Samenwerken, meepraten	Betere plannen, zorgvuldige besluiten

4. Activiteiten

We stellen het warmteprogramma in vier fasen op. Hieronder zetten we activiteiten per fase kort uiteen. De meeste participatie vindt plaats in fase 3. De gedachte hierachter is de inschatting dat veel geïnteresseerden graag op een concrete tekst reageren. In fase 2 werken we dus met beperkte activiteiten een concept uit, als basis voor de participatie. In fase 4 vindt de wettelijk verplichte zienswijzeprocedure plaats.

DOELGROEP	FASE 1: VOORBE- REIDEN (DEC)	FASE 2: UITWERKEN (JAN- FEB)	FASE 3: TOETSEN EN VERFIJNEN (FEB-APR)	FASE 4: BESTUURLIJK PROCES (MEI- AUG)
1. BEWONERS	-	-	Denkmee Marktgesprekken Openbare informatiebijeenkomst (één fysiek, één digitaal)	Formele zienswijzeproc edure
2. ONDERNEMERS	-	-	Ondernemers- bijeenkomst Openbare informatiebijeenkomst	Formele zienswijzeproc edure
3. REGIONALE PARTNERS	-	Individuele gesprekken	Individuele gesprekken Schriftelijke review	Formele zienswijzeproc edure
4. LOKALE PARTNERS	-	Toetsing participatiestrategie Bijeenkomst klankbordgroep	Schriftelijke review Bijeenkomst klankbordgroep	Formele zienswijzeproc edure